

## BASKETBOLUN ALTYAPI ORGANİZASYONU

### İSTANBUL İLİ UYGULAMASI, YABANCI ÜLKELERLE MUKAYESİ\*

Özata, E. \*\*

#### I. GİRİŞ

Spor günlük hayatın ayrılmaz parçası ve faydalı sosyal etkinliklerden biridir.

Bireyin dengeli ve sağlıklı gelişimi için düzenli spor yapılması önemlidir. Buluş çağı öncesi ve sonrası yapılan düzenli spor faaliyetleri sağlıklı bir fiziki gelişimi sağlarken, ileriki yaşlarda vücut dengesinin muhafaza edilmesini de temin eder.

Bu itibarla, erken yaşta spora başlama konusunda anlayış, zihniyet ve alışkanlığının çok önceden kazanılmasına ihtiyaç vardır.

Günümüz toplumlarında milletlerarası sportif başarı günlük hayatta oldukça önemli bir değer taşıyor hale gelmiştir. Her geçen gün ilerleyen bilim ve teknolojinin yardımıyla spordaki rekorlar yenilendikçe spor sahalarında adeta yarışan sporcu ve takımların temsil ettikleri ülkenin teknik, teknolojik, eğitimin ve ekonomik standartları yarışır hale gelmiştir. Bu bakımdan "Spor toplumun aynasıdır" sözü yerinde bir deyiştir.

Gelişmiş ülkelere yetişmek ve ayak uydurmak mecburiyetinde olan Türkiye'nin de daha yetiştirme çağındaki çocuklara spor eğitimi ve disiplini vermeyi, bu işi sevdirmeyi, nimetlerinden faydalandırmayı planlı bir şekilde ele almak lüzumu vardır.

Bunun için eğitim kurumlarını sadece dersaneden ibaret bir ünite kabul etmek zihniyetinden kurtularak imkânlarını beden eğitimi ve spor faaliyetlerinden netice alacak şekilde artırmalarına fırsat hazırlanmalıdır. Bu suretle ferdi her bakımdan olumlu yönde etkilemesi mümkün olan spor kitlesel tatbikatla çocuk ve gençlik gruplarını birbirine kaynaştırarak ideal birliğine varmayı ve milletlerin birbirine yaklaşmasını kolaylaştıracak güçtedir.

İnsanlık bu gücün önemini her devirde benimsemiş ve bunu türlü şekillerde açığa vurmuştur. Olimpiyatlar bunun en güzel örneğidir. Bu düşünceler gereği, ayrıca UNESCO ve AVRUPA KONSEYİ Programlarında olduğu gibi dünya gençliğinin insanlık idealine uygun şekilde geliştirilmesi ve spordan geniş ölçüde faydalanması artık her yerde revaç ve rağbet görmektedir.

Sporun tamamı gibi, onun bir parçası olan Basketbol'da insanı çok yönlü ve dengeli bir biçimde geliştirmesi ve bütün yaş gruplarına hitap etmesinden dolayı eğitim kurumları için vazgeçilmez bir spor dalıdır. Bu yüzden Basketbol bir yerde okul sporu haline gelmiştir. Bugün yabancı ülkelerde ve Türkiye'de basketbolda faaliyet gösteren kişiler mutlaka bir eğitim kurumunda okumaktadır veya bir eğitim kurumunu bitirmiş durumdadır. Basketbol neredeyse eğitimle özdeşleşmiştir.

Çocuk ve gencin basketbol oyun kurallarına uymasıyla gerçek hayattaki kanun ve nizamla intibakı arasında yakınlık vardır. Liderlik vasıfları geliştiği gibi lidere uyma ve birlikte iş görebilme özellikleri çoğalmaktadır. Kişinin kendine güven duygusu artmakta, arkadaşlarıyla birlikte ve beraberlik ruhu içinde yardımlaşma, onların hak ve hukukuna saygı gösterme, doğruluk ve dürüstlük gibi duyguları kuvvetlendirmede ve dengelemektedir.

Bugün İstanbul ilindeki açılan "Basketbol İl Spor Okulları" ile kamu ve özel kuruluşların açmış oldukları "Basketbol Yaz Okulları'nın kontenjanları hemen dolmakta, birçok genç eğitim dışı kalmaktadır. Buna bir çare bulmak arzın talebi karşılayabilmesi yollarını araştırmak gerekmektedir. Bu çalışma işte biraz da Basketbol branşında faaliyet gösteren kişi sayısı artırıcı ve basketbolun gelişmesini sağlayıcı köklü ve bilimsel çözümler getirebilmek amacıyla başlatılmıştır.

Bütün sporlarda iyi netice alabilmek her dalın alt yapısına verilebilecek öneme bağlıdır. Bu da o spor dalındaki küçük yaş gruplarına götürülebilecek imkânlarla olur.

Gelişmiş ülkelerde sporcunun yetiştiği kaynak eğitim kurumları ve spor kulüpleridir. Türkiye'de eğitim kurumları çeşitli imkânsızlıklar sebebi ile sporcuyu yetiştirmede yeterli kaynak olmak-

\* Dr. Erol Özata'nın Doktora test konusu. (MÜ. Sağlık Bil. Ens.)

\*\* Dr. Erol Özata M.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretim Görevlisi

tan uzaktır.

Kulüplerin bir çoğu büyük bir kitlenin taraftar ve seyirci olarak ilgilendiği, fakat yanlış politikalar ile ancak küçük bir azınlığın spor yaptığı kuruluşlar halindedir. Öte yandan yıllardan beri spor politikalarında yer alan "Herkes için spor ve her yerde spor" sloganı kitlelere henüz intikal ettirilmiş değildir.(1) T.C. Anayasasının 59'uncu maddesinde belirtilen "Devlet, her yaşta Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır. Sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyla korur" hükmü ile aslında spora ait temel politika ortaya konulmaktadır. Bu yaklaşıma göre Devlet, sporu sosyal hayat içerisinde vazgeçilmez saydığını ve himayesine aldığı açıkça belgelemektedir.

Spor teşkilatı bir bütündür. Tek bir branşın alt yapısını inceleme konusu yapmak aslında diğer bütün spor dallarının ele alınması demektir. Ancak aradaki farklılığı daha ayrıntılı ve derinlemesine bilimsel araştırma girişimiyle ortaya çıkarmak mümkündür. Genelde spor, özelde basketbol alt yapısının analitik görüntüsünü ortaya koymak üzere bu araştırmada literatür incelemelerinin yanında bir alan araştırmasına da gerek duyulmuş bu sebeple karşılaştırma yapılan genel spor politikaları hakkındaki kütüphane dökümanlarından, anketlerden, yerli ve yabancı kişilerle gerçekleştirdiğimiz mülâkatlardan netice çıkararak değerlendirmeye gidilmiştir.

Devletin gerek spor elemanlarına ve tesislere yaptığı yatırımları değerlendirerek hizmeti ucuza maletmesi gerekse spora uygun yaşta başlatmayı sağlaması yönlerinden spor okulları bir zaruret ve ihtiyaç olarak görülmektedir.(2).

Çeşitli kuruluşların ve kulüplerin basketbol branşında spor okulu adı ile basketbol eğitimi uygulamaları yapılmaktadır. Ancak bu kurulların pek çoğunun henüz standart bir yapısı ve branşa uygun tatmin edici bir eğitim programı uygulanıp uygulanmadığından bahsetmek pek mümkün değildir.

Gençlerin temel basketbol eğitiminden geçmesini sağlayacak tedbirleri almak, kulüp ve kurum imkânlarının elverdiği nisbette spora başlama yaşında bulunan çocuk ve gençlerin okul dışı zamanları içinde sağlıklı ve bilimsel bir "Basketbol Eğitim Programı" modeli sunmak için İstanbul'da açılan Basketbol Yazı Okulları ile Deplasmanlı Liglerde oynayan kulüplerin küçük ve yıldız takımlarının sporcu eğitici ve kulüp idarecilerine anket uygulanmış, ilave olarak, bilhassa yerinde inceleme ve gözlemlerden, 30 yıllık mesleki tecrübelerimizin verdiği birikimlerden çok sayıda öğrenci ve mezunlarımızın uygulama ve görüşlerinden de büyük ölçüde istifade edilmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda Türkiye'deki "Spor Eğitimi"nin "alt yapısı" ve "Basketbol Temel Eğitimi" milletlerarası uygulamalarda karşılaştırılarak Türkiye'deki "Basketbol Eğitimi" hakkında teklifler geliştirilmiş bu yapı içerisinde basketbol dalı özel olarak Dünya'da ve Türkiye'de incelenmiştir.

Diğer taraftan genelde spor, özelde basketbolda söz sahibi olan ve örnek teşkil eden alt yapı, eğitim ve yönetim sistemleri incelenerek karşılaştırmaları yapılmıştır.

Elde edilen bu verilerin işlenmesi sonucunda:

- Sporda ve özellikle basketbolda ileri gitmiş ülkeler ile Türkiye'nin spor alt yapı eğitimi ve eğitim programlarının yönetimi arasında benzerlik ve farklılıkların tesbiti yapılmıştır.

- İstanbul ili pilot bölge seçilmek surefiyle buradaki kamu ve özel kuruluşlara ait maddi imkânların bütünleştirilmesi hususunda "Katımlı Ortak Model'in veya birleştirilmiş (kombine) tesislerin nasıl etkili olacağı, ayrıca "Basketbol Temel Eğitim Sistemi'ne ne şekilde geçileceği üzerinde durulmuştur.

- En azından spor anlı, zihniyet ve felsefemizde değişiklik yapılmasının gereği vurgulanmıştır. Bütün çalışma boyunca beliren durum ve görüşler dört ana bölüm halinde, derinlemesine ve ayrıntılı tarzda ortaya konmuş, böylece durumun tesbiti yanında mesleklere analitik açıdan ve karşılaştırmalı olarak yaklaşma yönteminin geçerlik kazanmasına gayret edilmiştir.

Spor karmaşık ve disiplinler arası bir konudur. Bütün bakış açısı gerektirir. Ne var ki spesifik olarak seçilen araştırma konusu başlığı ile bu durum gözardı edildi, gibi gözükmekteyse de, gerek plan, gerekse onun işleniş sırasında o bütünlüğün mümkün olduğu kadar korunmasına ayrıca özel dikkat sarfedilmiştir.

(1) Mümtaz Sosyal Anayasaya Giriş, Sevinç Matbaası, Ankara 1968, s. 23 b.

(2) Hasan Kasap T.A.C.I.G.S Derneği Spor Bilimleri Dergisi Yıl: 1990 Sayı 2. s.39.

### 3-İstanbul İlindeki Basketbol'un Altyapısı Üzerine Bir Araştırma

Günümüzde büyük şehirler başta olmak üzere bütün Türkiye'de "Yaz Spor Okulları" adı altında çeşitli dallarda spor kursu açılmaktadır. Bu kurslar Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Üniversiteler ve spor kulüplerince tek branşta veya birden fazla spor dalında gerçekleştirilmektedir.

"Avrupa'da federasyonların kuruluşu, toplumda bilinen ve yeri olan sporların daha iyi organize edilme ihtiyacına cevap vermek gayesiyledir. Oysa Türkiye'de tanıtılması ve yaygınlaştırılması maksadıyla kurulmuşlardır. Gaye batıdaki aksine, var olan bir spor dalını organize etmek yerine, olmayan bir spor dalını topluma tanıtmak ve yaygınlaştırmaktır" (3).

Bu sebeple, Batı'da çok yaygın olan ve herkesin aktif bir hayat tarzı benimsemesi için ortaya atılan "Herkes İçin Spor" sloganı, Türkiye'de sanki sadece federasyonların benimsemek zorunda oldukları bir slogandır. Çünkü olimpik sporların büyük bir çoğunluğu henüz daha kitlelere yayılmamıştır. Bu yüzden GSGM'nin birinci hedefi, spor yapan insan sayısını artırıcı tedbirleri almak olmalıdır. Zira spora katılımın artması, zaman içerisinde milletlerarası alanda başarıya ulaşmak için daha uygun bir potansiyel meydana getirecektir.

Türkiye'de öncelikle spor dallarının yaygınlaştırılması, okul sporlarını ve Temel Spor Okullarını geliştirmekle mümkündür. Bu itibarla, spora katılımı artırmak, toplumun bütün kesimlerini buna kanalize etmek, onu hayatın vazgeçilmez bir parçası haline getirmek ve sevdirmek için spora küçük yaşta başlatmak ve bu yolda en etkili usul olan Temel Spor Okulları'nın varlığına inanmak en akılcı yol gibi görünmektedir. Ne var ki, "Okul statüsünde eğitime açılan bu faaliyetlerin yerleşik resmi, bilimsel ve denetsel statüsü bulunmamaktadır. Branşa uygun tatmin edici bir eğitim programından bahsetmek mümkün değildir. Her türlü eğitim faaliyetlerinin teşkilatlanma ve kontrolünün bir esasa bağlanmaya çalışıldığı günümüzde, çok küçük yaşlarda belki de yarar yerine zarar getirebilecek kurs ve okulların bir statüye kavuturulmadığı görülmektedir (4). Durumu yerinde tesbit etmek, yapılanma ve işleyişin nasıl olduğunu belirlemek için bir saha araştırmasına girilmiş, Haziran-Eylül 1990 tarihleri arasında İstanbul'da açılan 11 spor kulübü, 3 eğitim kurumu, 3 özel kuruluş, 3 kamu kuruluşunun açmış olduğu yaz okullarında görev ve çalışma yapan 27 yönetici, 44 eğitici, 750 sporcusuna üç tip soru kağıdı gönderilmiş; 27 yönetici, 44 eğiticinin hepsinden cevap alınmış, sporcu adaylarının 572'si iadede bulunmuştur.

Ayrıca Efes Pilsen soru kağıdı gönderilmesine rağmen bunların değerlendirmeye katılmayan 7'si cevaplandırmıştır. Diğer iki tip anket ise, Basketbol Deplasmanlı Lig'lerde oynayan İstanbul Kulüpleri ile merkezi İzmir'de olan fakat çalışmalarını İstanbul'da sürdüren Nasaş Kulübü'nün 224 küçük ve yıldız sporcuları ile 25 eğiticisini tamamına soru kağıdı gönderilmiş, hepsinden cevap alınmıştır. Ayrıca uygulamaların yapıldığı tesislere gidilerek yerinde inceleme, gözlem ve kaynak şahıslarla mülakat yapılmıştır. Böylece hem sözlü, hem yazılı ifadeler sayesinde Türkiye'nin en büyük şehrindeki Basketbol Yaz Okulları ile Deplasmanlı Lig'lerde oynayan basketbol takımlarının küçük ve yıldız takımlarının çalışmaları hakkında geçerli ve güvenilir kanaat sahibi olunmuştur.

Bu arada, Basketbol Yaz Okullarına katılan sporcuların sayıları şöyledir:

TABLO-1 1989-1990 Yılı Sporcu Sayıları

Kuruluşun Adı	1989	1990
01- Altinyurt	-	20
02- Taç Spor	60	80
03- Efes Pilsen	300	350
04- Eczacıbaşı	150	170
05- Enka	120	170
06- Beşiktaş	100	200

(3) C. Açıkada - E. Ergen: Bilim ve Spor, Büvo tek Ofset Matbaacılık, İstanbul 1990,

(4) H. Kasap: a.g.e.,s.39

07- Galatasaray	200	380
08- Fenerbahçe	80	120
09- Korukent	80	150
10- Moda	50	80
11- Kadıköy Anadolu Lisesi	50	60
12- Orta Doğu Lisesi	40	50
13- İstanbulspor	100	120
14- İ.Ü.S.K.	150	200
15- Bakırköy Spor	120	150
16- Marmara Ün.	150	40
17- Caferağa Salonu	500	600
18- Burhan Felek	500	600
19- Tekel	120	70
20- Pertevniyal	1000	120
21- İ.T.Ü.	50	70
<b>TOPLAM</b>	<b>3020</b>	<b>3800</b>

anlaşılmaktadır ki, bir kamu kuruluşu hariç, bütün Basketbol Yaz Okullarını öğrenci payında bir önceki yıla nazaran artış görülmektedir. Toplam olarak 1989'daki 3020 rakamı 1990'da 3800'e ulaşmıştır.

yaz okullarının fonksiyonu gittikçe anlaşılır olmakta, daha iyi organizasyonlar düzenlemek gerekmektedir.

## a) Yöneticilerle

### aa) Görev Alan Personel Durumu

Araştırma kapsamındaki Basketbol Yaz Okulları'nda 6'sı kamu, 21'i özel sektör olmak üzere toplam 27 yönetici ile irtibat kurulmuş bulunmaktadır. bunlardan alınan bilgilere göre, 27 Basketbol Yaz Okulu'nda görev alan personelin toplam sayısı 216'dır. 18 numaralı tablo incelendiğinde, açılan her yaz okulu için bir yönetici görev aldığı, yaz okulunun mevcuduna göre eğitici sayısının değiştiği, hiç psikolog bulunmadığı görülmektedir.

TABLO-2: GÖREV ALAN PERSONEL SAYISI

#### Görev Alan Personel Kadrolu Sözleşmeli Fahri Toplam

Yönetici	-	20	727
Genel Kaptan	-	2	527
Eğitici (Antrenör)	-	84	-84
Spor Hekimi	5	6	-11
Fizyoterapist	1	5	-6
Psikolog	-	-	--
Masör	-	13	-13
Hemşire	6	-	-5
Sıhhiye	5	-	-5
<b>GENEL TOPLAM</b>	<b>17</b>	<b>187</b>	<b>12216</b>

Ancak yerinde bazı sondajlara göre, bu tabloda Spor Hekimi olarak görev aldığı anlaşılan 11 kişinin aslında, kulüp temsilcileri ile yapılan görüşmede, herhangi bir doktorun yerine işaretlendiği anlaşılmaktadır. Spor Hekiminin Basketbol Yaz Okullarında görev almadığı, bunun yerine sözleşmeli doktorların çalıştırıldığı ortaya çıkmaktadır.

Aynı tarzda, ortalama 30 sporcuya 1 eğitici-sağlıkçı düştüğü gözlenmektedir. 20 kişilik grupla-

rın eğitici bakımından normal olduğu, 20'den fazla olan guruplarda verimin düşeceği doğaldır. Basketbol Yaz Okullarında bir eğiticiye düşen öğrenci sayısının fazla olduğu anlaşılmakta, bu da bazı kuruluşların para kazanma uğruna, basketbol eğitiminden vazgeçtikleri anlamına gelmektedir. Aynı şekilde fizyoterapist, masör gibi sağlık personelinin A Takımı ve profesyonel spor dalının sporcuları ile ilgilendikleri farkedilmektedir.

Bu yöneticiler Basketbol Yaz Okulları'nın geniş kitlelere nasıl duyurulduğu hakkındaki görüşler beyan etmişlerdir. Mesela 27 yöneticinin el ilanı, 24 yöneticinin el ilanı, 24 yöneticinin gazete ilanı, 22 yöneticinin ise her ikisinin tercih ettikleri, TRT'ye hiç ilan vermedikleri belirlenmiş, başka bir duyuru yolu denemedikleri anlaşılmıştır. Bu husus yöneticilerle yapılan görüşmelerde bilhassa isim yapmış spor kulüpleri ve ücret almayan Gençlik Spor İl Müdürlüğü bünyesinde açılan Basketbol Yaz Okulları, kayıtlar başlar başlamaz kontenjanlarının 2-3 günde dolduğunu ifade etmişlerdir. Herhalde bu sebeple fazla bir propoganda yapma gereği duyulmamaktadır. Basketbolda tanınmış spor kulüpleri daha ziyade ilanlarını ve araştırmalarını uzun boylu gençleri bulmak için yapmaktadır.

Yaz okulu açan kuruluşların yeterli açık ve kapalı tesisi olmadığından birçok çocuk ve genç basketbol eğitimi almak istediği haled arzu ettikleri spor kulübünün eğitim faaliyetlerine katılmamakta, mecburen başka Basketbol Yaz Okulu veya değişik bir daldaki okuluna gitmektedirler.

İstanbul'da açılan Basketbol Yaz Okulları talebi karşılayacak durumda değildir. Bilhassa isim yapmış kulüplerin 1991 yılı Basketbol Yaz Okulları kayıtları başlamış ve anında dolmuştur.

## **bb- Çalışma Süreleri**

Günlük, haftalık ve sezonluk çalışma saati, sayısı ve süresinin yeterli olup olmadığı hususunda Yaz Okulları yönetici ve eğiticileri çeşitli görüşler beyan etmişler, genelde 3 ayık sezonda haftada 3-5 gün, günde 1,5-2 saat süreyle çalışma yapıldığını belirtmişlerdir.

572 sporcu adayından alınan cevaplar da yaklaşık olarak aynıdır. Bu çalışma saati, sayısı ve süresi ile ilgili bilgiler, basketbol eğitiminin verilebilmesi için aslında yeterli zamanlardır. Ancak Korukent, Taç Spor gibi bazı kuruluşlar sporcu adaylarını tam gün veya yarım gün şeklinde okuluna kabul etmekte, basketbol eğitiminin yanında (spor saati dışında) resim-iş, müzik, satranç, okuma gibi Boş Zaman Eğitimi faaliyetleri yaptırmakta, kahvaltı ve öğle yemeği de vermekte, durum çalışan anne babalar için gayet cazip olmaktadır.

Basketbol Yaz Okullarının faaliyetleri okullar açılınca sona ermektedir. Seçilen gençler, tesis durumuna göre az sayıda kurum ve kulübün açmış olduğu "Basketbol Kış Okulu"na devam etmektedir. Bu çalışmalara haftada 1 gün ve 1,5 saat olarak yapılmaktadır. Basketbol eğitiminde verim elde edebilmek için en az haftada 3 çalışma yapılması gerektiğinden, haftada bir günlük çalışmanın fazla bir faydası olamamaktadır.

Bu durumda Basketbol Yaz Okullarında 3 ay süre ile yapılan çalışmanın yeterli olduğu, ancak Basketbol Kış Okullarında yapılan haftalık çalışma sayısının yeterli olmadığı anlaşılmıştır. bu sürenin azlığını eğiticilere sorduğumuzda, salonlarında diğer branşların (voleybol, hentbol gibi dallarda) bay-bayan bütün kategorilerde çalışma yapıldığını, Kış Okullarına yer ve zaman kalmadığını belirtmişlerdir.

Araştırma yaptığımız Küçük ve Yıldız takımlarının 224 sporcununun % 68'i (152 kişi) haftada 3-4 gün, %32'si (72 kişi) haftada 5-6 gün, sezon olarak da 10-11 ay çalışma yaptıklarını ifade etmişlerdir.

## **cc- Sağlık Kontrolleri**

Basketbol Yaz Okullarındaki sporcu adayları ile Kulüplerdeki sporcuların sağlık muayeneleri ve kontrolleri hiç şüphesiz en önemli konulardan biridir. Bununla ilgili veriler aşağıdaki tabloda görülmektedir.

TABLO-3: YAZ OKULLARI KULÜPLER

Muayne Olma Durumu	Yönetici	Spor Eğit	Sporcu Adayı	Spor Eğit	Sporcular	TOPLAM Kişi %	
1. Çalışmalara başlamadan önce	8	17	40	-	29	94	10,5
2. Çalışma sırasında	-	-	16	-	-	16	1,9
3. Çalışma sonunda	-	-	-	-	-	-	-
4. Çalışmalar süresinde periyodik olarak	-	3	20	6	16	45	5,4
5. Hastalık ve sakatlıklar akabinde	-	-	-	14	105	119	13,4
6. Başka	2	-	-	-	-	2	0,2
7. Yapılmıyor	17	20	496	5	74	612	68,6
<b>GENEL TOPLAM</b>	<b>27</b>	<b>44</b>	<b>527</b>	<b>25</b>	<b>224</b>	<b>892</b>	<b>100,4</b>

Buna göre, İstanbul açılan 27 Basketbol Yaz Okullu yöneticisinden 8'i sağlık muayenelerinin çalışmalarına başlamadan önce yapıldığını, 17 yönetici ise kendi yaz okullarında hiçbir sağlık muayenesinin yapılmadığını belirtmiştir.

44 spor eğitimcisiinden 17'si sağlık muayenelerinin çalışmalarına başlamadan önce yapıldığını, 20 spor eğitimcisi ise hiçbir sağlık muayenesinin yapılmadığını belirtmiştir. 527 sporcu adayından 40'ı, sağlık muayenelerinin çalışmalarına başlamadan önce yapıldığını, 496 sporcu adayını ise hiçbir sağlık muayenesinden geçmediğini ifade etmiştir.

Burada yaklaşık olarak ifade edecek olursak; yöneticilerden % 63'ü, spor eğitimcilerinden %45'i sporcu adaylarını hiçbir sağlık muayenesinden geçirmediklerini, sporcu adaylarından ise %87'si hiçbir sağlık muayenesinden geçmediklerini ifade etmektedir.

Yaptığımız yerinde inceleme ve mülakatlarda, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile bazı müessese kulübü yaz okullarını, sporcu adayların kendi kurumlarındaki doktorlar tarafından, spora başlamada sakınca olmadığına yönelik muayenelerin yapıldığı, ancak spora yönlendirme ile ilgili muayene ve testlerin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Kulüplerin küçük ve yıldız takımlarındaki spor eğitimcileri ve sporcuların % 12'si sağlık muayenelerinin çalışmalarına başlamadan önce yapıldığını, % 9'u çalışmalar süresince periyodik olduğunu, % 47'si hastalık ve sakatlanmalarda tedavi edildiğini, % 32'si ise hiçbir sağlık muayenesinin yapılmadığını, sağlık, motorik, teknik testlerini ise eğitimcilerden % 26'sı çalışmalar süresince periyodik olarak yaptıklarını, % 74'ü hiçbir test uygulamadıklarını belirtmiştir.

Kulüplerin Küçük ve Yıldız Takımı sporcuları hastalandığında sağlık muayenelerini şu kuruluşlarda yaptırmaktadır:

TABLO- 4:

SAĞLIK MUAYENESİNİN YAPILDIĞI YER	SPORCUSAYISI (%)	
Devlet Hastanesi	38	17
Sigorta Hastanesi	45	2
Kulübün Anlaştığı Özel Klinik	65	29
GSGM Sağlık ve Araştırma Merkezi	2	1
Başka? (Özel Hastane, Dispanser, Sağlık Ocağı, Sağlık Evi)	115	51
<b>TOPLAM</b>	<b>224</b>	<b>100</b>

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 115 sporcu "Başka?" seçeneğini cevaplandırmışlardır. Bundan anlaşıldığı gibi kulüplerin alt yapısında faaliyet gösteren sporcuların % 51'i kendi imkanlarıyla muayene olmaktadır. 65 sporcunun (%29)'u kulüplerin anlaştıkları özel kliniklerde, 38 sporcunun (%17)'si de Devlet Hastanelerinde muayene ve tedavi oldukları anlaşılmaktadır. GSGM Sağlık ve Araştırma Merkezlerinde ise 2 sporcu muayene almaktadır. Bu muayenenin nerede ve nasıl olduğu da pek anlaşılmamaktadır. Çünkü GSGM Sağlık ve Araştırma Merkezleri'ne genelde takımların topluca gidip muayene oldukları yetkililerce ifade edilmektedir. Kanaatimizce, Basketbolda üst düzey performans elde edilebilmesi için her kulübün, adı geçen sağlık kuruluşuna sağlık muayenesi ve testleri yaptırması gerekmektedir. Bunun için her kulübün spor hekimine ihtiyacı vardır. 3289 Sayılı Yasada belirtilen antrenör mecburiyeti gibi spor hekimi mecburiyeti getirilmesi de faydalı olacaktır.

Sporculara "Hastalık ve sakatlanmalarda tedavi giderlerinizi kim karşılıyor?" diye sorulduğunda alınan cevap şöyledir:

172 sporcu (%77) muayene ve tedavi masraflarını ailesinin karşıladığını, 52 sporcu (%23) ise kulübün arşıldığını belirtmiştir. Bir önceki soru ile mukayese ettiğimizde aldığımız cevaplar birbirini doğrulamaktadır. En büyük oranla; muayene ve tedavi masraflarının sporcuların aileleri tarafından karşılandığı, % 23 oranla da sporcuların kulübü tarafından karşılandığı anlaşılmaktadır. Spor Eğiticilerin "Kulübünüzün başarıya ulaşması için teknik ve taktik konuların dışında psikolojik olarak eğitim veren psikolog var mı?", "Sağlık personeli var mı?" sorularına alınan cevaplar ise:

Spor psikoloğunun 27 kulübün hiçbirinde bulunmadığı, sağlık konusunda 4 kulüpte sağlık personelinin olmadığı, 8 kulüpte masör, 6 kulüpte doktor, 4 kulüpte de fizik tedavi uzmanının görev aldığı belirtilmiştir.

Yaptığımız özel görüşmelerde sporcuların sakatlanma ve hastalık durumlarında Devlet Hastanesi ve Özel Sağlık Kuruluşları'na sevk edilerek tedavi gördükleri söylenmiştir. Kulüp bünyesinde sporcular için masör dışında görev yapan sözleşmeli ve kadrolu görev yapan sağlık personeli yoktur. Bazı kuruluşların diğer personelleri için kadrolarında bulundurdukları doktor, hemşire ve sıhiye personeli sporculara da bakmaktadır.

## dd- Değerlendirme-Yönlendirme

Basketbol Yaz Okulu sona erdiğinde, sporcuların nasıl bir değerlendirme ve yönlendirmeye tabi tutulduğu hususunda elde edilen görüşler de enteresanlık arz etmektedir.

TABLO- 5: BASKETBOL YAZ OKULU SONUNDA DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Değerlendiriciler Değerlendirme Yolları	Yöneticiler		Eğiticiler		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
1. Başarılarını gözleyerek	13	48	25	56	38	52
2. Başarı testi uygulayarak	3	11	6	14	9	13
3. Gözlem ve başarı testi uygulayarak	2	8	8	19	10	14
4. Gözlem-Başarı-Boy unsurunu dikkate alarak	9	33	3	7	12	17
5. Başka?	-	-	2	4	2	4
GENEL TOPLAM	27	100	44	100	71	100

Tablodan görüldüğü gibi 27 yöneticiden 13'ü başarılarını gözleyerek, 9'u Gözlem-Başarı-Boy unsurunu dikkate alarak, 3'ü başarı testi uygulayarak, 2'si gözlem ve başarı testi uygulayarak sporcuları değerlendirmektedir.

44 Eğiticinin % 56'sı başarıları gözlemiştir. %19'u gözlem ve başarı testi, % 14'ü başarı testi uygulamıştır. %7'si Gözlem-Başarı-Boy unsurunu dikkate almıştır. % 4'ünün ise başka kriterler kullandıkları görülmüştür.

Yöneticilerle, eğiticilerin değerlendirme kriterlerinin yaklaşık olarak ayı oranları kapsadığı görülmüştür.

Yerinde yaptığımız incelemelerde, Yaz Okullarında ciddi ve bilimsel bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

**TABLO-6: BASKETBOL YAZ OKULU SONUNDA YÖNLENDİRME KRİTERLERİ**

<u>Yönlendirenler</u>	<u>Yöneticiler</u>		<u>Eğiticiler</u>		<u>TOPLAM</u>	
<u>Değerlendirme yolları</u>	<u>Sayı</u>	<u>%</u>	<u>Sayı</u>	<u>%</u>	<u>Sayı</u>	<u>%</u>
1. Kendi kuruluşumuzda	17	63	18	41	35	49
2. Başak kulübe	6	22	18	41	24	34
3. Ailesine bildiriyor	4	15	8	18	12	17
4. Başka?	-	-	-	-	-	-
<b>TOPLAM</b>	<b>27</b>	<b>100</b>	<b>44</b>	<b>100</b>	<b>71</b>	<b>100</b>

Değerlendirme ve yönlendirmede önemli olan bir konu da Yaz Okullarında geçen gençlerin Basketbol Sporund nerelere nasıl geldiklerinin tesbiti, bir başka ifadeyle bahsi geçen okulların spor alanında fonksiyonlarının ne olduğu açıklığa kavuşturulmasıdır.

Tablo-6'da görüldüğü gibi, Yönetici ve Eğiticiler sporcu adayların % 49'unu kendi kuruluşların da istihdam etmektedir. % 34'üne ise başka kulüp isimleri vererek bundan sonraki Basketbol çalışmalarını oralarda devam ettirmelerini istemektedir. % 17'si ise ailelerine durumlarını bildirerek spor hayatlarına ilgili ne gibi çalışmalar yapılacağı hakkında bilgiler vermektedirler.

Kayıt yapılırken esas olarak şu unsurlara dikkat edildiği anlaşılmaktadır:

Boy	17	kuruluşça nazara alınmakta
Yaş	20	kuruluşça nazara alınmakta
İrsiyet (Katılım)	3	kuruluşça nazara alınmakta
Sosyal Durum	10	kuruluşça nazara alınmakta
Ekonomik Durum	11	kuruluşça nazara alınmakta
Oturduğu yerin Uzak.	4	kuruluşça nazara alınmakta
Eğitim Durumu	4	kuruluşça nazara alınmakta

Buradan, spor kuruluşlarının aday kaydı yaparken en çok yaş ve boya önem verdikleri, daha sonra ekonomik ve sosyal durumlara dikkat ettikleri anlaşılmaktadır. Eğitim durumu ve oturulan yerin uzaklığına 4'er, anne ve babasının boylarına ise 3 kuruluş işaret etmektedir. Bunların haricinde aranan başka bir özellik mevcut değildir.